ނަމާދު
[illegible]

ނަމާދުގައި ޚުޝޫޢު
މާތް الله ގެ ހިއްސުކުރުމަށް

އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވުޒާރާ
ދިވެހިރާއްޖެ

بسم الله الرحمن الرحيم

ޝާއިޢުކުރީ:
އިސްލާމީކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވުޒާރާ
ފުރަތަމަ ޗާޕް
2025
އިސްލާމީކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވުޒާރާގެ ފޮތް ފާސްކުރި ނަންބަރު
(FRM)142-C1/INDIV/2025/36
އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްޓޭންޑަޑް ބުކް ނަންބަރު (އައި.އެސް.ބީ.އެން)
ލޭއައުޓް ހެދީ
ޕަބްލިކޭޝަން ޔުނިޓް
ކަވަރ ޑިޒައިންކުރީ
އިސްލާމިކް ސްޓޫޑިއ
© ކޮޕީ ރައިޓްސް
މިފޮތުގެ އެންމެހައި ޙައްޤެއް ވަނީ އިސްލާމީކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވުޒާރާއަށެވެ.
މިފޮތް ނުވަތު މިފޮތުން ބައެއް ނަމަވެސް ނަކަލުކޮށްގެން ވިޔަފާރީގެ އުޞޫލުން ބޭނުންކުރުމަކީ
މަނާކަމެކެވެ.
6

ސް
ހު ރި ތު
ފި
އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާ ބެ ހޭ ވަޒީ ރު ޑޮ ކް ޓަ ރު މުޙައްމަ ދު ޝަހީމް ޢަލީ ސަޢީދުގެ ބަސް 12
....
ޤަ 14
މު އްދިމާ
....
(هلا) 20
....
21
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
....
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
21...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 21...
(اإِللَهُ(22
....
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
22...
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
22...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 22...
ال 22
) كَب
يُِ(...
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
23...
ال 23
(سَّمِ (
يعُ ....
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
23...
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
24...
ޗެް اله 24.
ނަމާ ގަ އި ކި ޔާ ކޮންމެ އެއް އ މާ ތް އަ ޑު އައްސަ ވައިވޮ ޑި ގެންވާކަ މު ގެ އިޙްސާސްކު ރެވުމެ ވެ.
ދު
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 24...
އެކަ ލާނގެ ރުހިވޮޑި ނުގަންނަވާ ކަންކަމުން ދޫރައްކާ ތެރިކު ރުމާ އި، ގިނަގިނައިން ދުޢާކު ރުމެ ވެ.
24.....
8

الْ لَ 24
(ع
يِمُ(...
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
24...
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
24...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 24...
الَر 25
) بُ
....(
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
25...
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
25...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 25...
الَّ حَْْ اُلَّ 26
(، (
ر ن رِحيمُ ....
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
26...
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
26...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 26...
اَلِكُ الْ لْكُِ 27
)م م
....(
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
27...
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
27...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 27...
اَلْ ظَْ 27
(ع (
يِمُ ....
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނُޭ ތަންތަން:
28..
ހިތަށް ކު ރާ އަސަރު:
28...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަރު:
ލޫ 28...
9

اَ لَْْ لَْ 28
) ع
....(
يُ
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
28...
ހި ތަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
29...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
ލޫ 29...
اَ لْغ
(فَْو
رُ(29...
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
29...
ހި ތަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
29...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
ލޫ 29...
(اَلْْباَّرُ)
30...
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
30...
ހި ތަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
30...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
ލޫ 30...
اَلَْْ دُْ
(مِ)
ي 31..
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
31...
ހި ތަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
31...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
ލޫ 31...
اَ لْ دُْ 32
(مَ)
جِي ....
ނަމާ ދުގަ އި އިސްމު ފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
32...
ހި ތަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
32...
ސު ކަށް ކު ރާ އަސަ ރު:
ލޫ 32...
10

ال 32
(سلَََّمُ
....(
ނަމާ ދުގަ އި އިސް މު ފުޅު ހި މެ ނޭ ތަންތަން :
33...
ހި ތަށް ކު ރާ އަސަ ރު :
33...
ސު ކަ ށް ކު ރާ އަސަ ރު :
ލޫ 33...
11

بسم هلا الرمحن الرحيم
އިސްލާމީކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވުޒާރާ
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ
އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވަޒީރު ޑޮކްޓަރު މުޙައްމަދު ޝަހީމް ޢަލީ ސަޢީދުގެ
ބަސް
احَلمدُ هِل رَبِ العامَليَِْ،ن وال صاَّلةُ والساَّلمُ علََ أَنشَرفِ اأَلننبِياَءِ واملنسلَيَِْ،ن سَيِدِنََ مَُُمدٍَّ وَعلََ آلِهِ
ى رُ ى
وَأَنصحاَبِه أَجَْنعيَِْ، ومَنن تَبِعَهُم بِِحسانٍ إِىَل يَومِ الدِي نِ، وَبَعندُ:
މާތް سبحانهُ وتعايل އަކީ އެންމެ ފުރިހަމަ ސިފަތަކުން ސިފަލިބިވޮޑިގެންވާ
ރަސްކަލާނގެއެވެ. އެންމެ ރީތި އިސްމުފުޅުތައް ވަނީ އެކަލާނގެއަށެވެ. އޭގެ ތެރެއިން ގިނަ
ސިފަފުޅުތައް ނަމާދުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތަކުރާރުކުރަމުއެވެ. އެހެންކަމުން ނަމާދުކުރާ އިރު، މި
ފަދަ ސިފަފުޅުތަކުގެ ލަފުޒީ މާނަ ނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިތްމައްޗަށް ގެނައުމަކީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތްތަކަށް اެلهގ ކިބްރިއާވަންތަކާއި މަތިވެރިކަން އިޙުސާސްކުރެވި ނަމާދުގައި
ޚުޝޫޢަތްތެރިވުމަށް މަގު ފަހިވާނޭ ކަމެކެވެ.
ނަމާދުގައި ޚުޝޫޢަތްތެރިކަމާ އެކު ނަމާދުކުރުމަކީ، މުއުމިނުންނަށް ބާއްޖަވެރިކަން
ލިބޭނެ މަގުކަމަށް މާތް اله ވަނީ އަންގަވައިފައެވެ. އެހެންކަމުން ޚުޝޫޢަތްތެރިކަމާއެކު
ނަމާދުކުރުމަށް ޓަކައި މާތް اެلهގ އިސްމުފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން ނަމާދުގައި ހިމެނޭ އިސްމުފުޅުތަކުގެ
މާނަ ދެނެގަތުމަކީ ކޮންމެހެން ބޭނުން ކަމެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.
12

މި ފޮތުގައިވާ އިސްމުފުޅުތަކާއި އެ އިސްމުފުޅުތަކުގެ މާނަ ދަސްކޮށްގެން
އަޅުގަނޑުމެންކުރާ ނަމާދު ޚުޝޫޢަތްތެރިކުރާން މަގުފަހިވާނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަމެވެ.
އެހެންކަމުން މި ފޮތުގެ ބޭނުންތެރިކަން މި މުސްލިމު ދިވެހި މުޖުތަމަޢަށް ވަރަށް ބޮޑުކަމާ މެދަކު
ޝައްކެއް ނެތެވެ.
މިއީ އިސްލާމީ ރިސާލަތު ދިވެހި އުންމަތަށް ފަތުރައި އިސްލާމީ މުޖުތަމަޢެއް
ޤާއިމުކުރުމަށް ޓަކައި މި ވުޒާރާއިން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މަސައްކަތެކެވެ.
އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވުޒާރާގެ އެދުމުގެ މަތިން މި ފޮތް ތަރުޖަމާކުރީ މިނިސްޓަރ އޮފް
ސްޓޭޓް ފޮރ އިސްލާމިކް އެފެއަރޒް ޑރ. މޫސާ އަންވަރު ޙަސަނެވެ. އެ ކަމަށް ޓަކައި އެ
މަނިކުފާނަށް ޝުކުރުދަންނަވަމެވެ. މާތް اله އެ މަނިކުފާނަށް ހެޔޮ ޖަޒާދެއްވާށިއެވެ!
އަޅުގަނޑުގެ އިޚުލާޞްތެރި އުންމީދަކީ އަދި ދުޢާއަކީ މި ފޮތުގެ ސަބަބުން ލޮބުވެތި
ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް اެلهގ މަތިވެރި އިސްމުފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން ނަމާދުގައި ހިމެނިފައިވާ
އިސްމުފުޅުތަކުގެ މާނަ ހިތްމައްޗަށް ގެނެވި، ޚުޝޫޢަތްތެރިކަމާ އެކު ނަމާދުކުރާން މަގުފަހިވުމެވެ.
ކީރިތިވަންތަ މާތް اله، އަޅަމެންނަކީ ނަމާދަށް ރައްކާތެރިވެ، ފުރިހަމަ ގޮތުގައި
ޚުޝޫޢަތްތެރިކަމާ އެކު ނަމާދުކުރާ ބަޔަކުކަމުގައި އެންމެހައި މުސްލިމުން ލައްވާށިއެވެ! އާމީން!
وصلىُهُلاعلىُسيدانحُممدوُعلىُآلهوُصحبهأُمجعيُ
މުޙައްމަދު ޝަހީމު ޢަލީ ސަޢީދު
އިސްލާމީކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވަޒީރު
13

މުޤައްދިމާ
الننحَمدُ لَِِِّ رَ بِالنعاَلَ مِيَْ ، وَال صاََّلةُ وَالس اََّلمُ علََى إِماَمِ انأَلننبِياَءِوَسَيِدِ الُنمرنسلَيَِْ. وَبَعندُ:
ނަމާދު ޤާއިމުކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު ބޭނުމަކީ މާތް اله ހަނދުމަކުރުމެވެ. އެއީ
އަންނަނިވި އާޔަތުގައި އެކަލާނގެ ވަޙީކުރައްވައިފައިވާފަދައިންނެވެ. ﴿إُِنَّنِِ أَنََ ا لَُِّ لََ إِلََٰهَ إِلََّ أَنََ
فَاعنبندُنِِ وَأَقمِِ ال صاََّلةَ لِذِنكرِيُ﴾ (سورة طه)١٤ މާނައީ:"އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ
ހަނދުމަކުރެއްވުމަށް ޓަކައި، ނަމާދު قائمކުރައްވާށެވެ!"
السَّعندِي رمحه هلا ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. "الالم އަކީ އައްތަޢުލީލެވެ. މާނައަކީ
ތިމަންރަސްކަލާނގެ ހަނދުމަކުރުމުގެ ގޮތުން ނަމާދުކުރާށެވެ. އެއީ އެކަލާނގެ ހަނދުމަކުރުމަކީ
އެންމެ މަތިވެރި މަޤުޞަދެވެ. އެއީ ހިތުގެ އަޅުކަމެކެވެ. އެ ކަމުން ބާއްޖަވެރިކަން ލިބޭ ނެއެވެ.
މާތް هلا ހަނދުމަކުރުމުން ޣާފިލުވެފައިވާ ހިތަކީ ހުރިހައި ހެޔޮކަމެއް ގެއްލިފައިވާ ހިތެކެވެ. އެ
ހިތް ވަނީ ހުރިހައި ވައްތަރެއްގެ ހަލާކުވުމަކުން ހަލާކުވެފައެވެ. މާތް هلا ވަނީ ތަފާތު ވައްތަރުގެ
އަޅުކަންތައް ޝަރުޢުކުރައްވައިފައެވެ. ބޭނުމަކީ އެކަލާނގެ ހަނދުމަކުރުމެވެ. އަދި ޚާއްޞަ
1"
ގޮތެއްގައި ނަމާދެވެ.
ނަމާދު ތަކުބީރުން ފެށިގެން ސަލާމްދިނުމާ ހަމަޔަށް އެކަލާނގެ މަތިވެރިވަންތަކަމުގެ
ޝުޢޫރު ހިތަށް ވެރިވެއެވެ. ނިކަމެތިކަމާ އެކު، އެކަލާނގެއަށް ކިޔަމަންތެރިކަން އަދާކުރެއެވެ.
ދުޢާކުރުމާއި މުނާޖާ ދެންނެވުމުން އެކަލާނގެއާ ކުއްތަންވެއެވެ.
ނަމާދުގެ ރޫޙަކީ އަދި މަދަކީ؛ މާތް هلاއަށް ޓަކައި ހިތް ހާޒިރުކުރުމެވެ. ނަމާދުގައި
ހިތް ހާޒިރުކުރުމެއް ނެތި ނަމާދުކޮށްފި ނަމަ، އޭގެ މިސާލަކީ ރޫޙެއް ނެތް ހަށިގަނޑެއްގެ
1 تفسري السعدي (ص)502
14

މިސާލެވެ. އެ ކަން ދަލީލުކޮށްދެނީ އެކަލާނގެ ވަޙީކުރައްވައިފައިވާ އަންނަވި ބަސްފުޅުންނެވެ.
﴿فَُوَينلٌلِلنمُصلَيَِْ*الَّذِينَهُمن عَن صاََلتِِمِن ساَهُونَُ﴾ (سورة املاعون)٥-٤ މާނައީ: "ފަހެ، އެއުރެންގެ
ނަމާދާ މެދު غافلވެ ތިބެ، ނަމާދުކުރާ މީހުންނަށް ގެއްލުމާއި ހަލާކު ހުށްޓެވެ.
السهوގެ ތަފުސީރަކީ ވަގުތެވެ. އެ ވަގުތު ގެއްލުވައިލުމެވެ. ވާޖިބުވެގެންވާ ކަންކަން
ގެއްލުވައިލުމެވެ. ހިތް ހާޒިރުނުކުރުމެވެ. އެ ކަން ދަލީލުކުރަނީ ޞަޙީޙު މުސްލިމުގައި
ވާރިދުވެފައިވާ ކީރިތި ރަސޫލާ ގެ އަންނަނިވި ބަސްފުޅެވެ.)تِلنكَ صاََلةُ المُنافقِِ، يََنلسُِيَرنقُبُ
ال شَّمنسَ حَتَّّ إَذَاكَانَنت بيََْن قَن نَِِ ال شَّينطَانِ، قَامَ فََنقََهَا أَرنَبعاً، لََ ينذَكُُر ا لََِّ فيِهَا إلََّ قلَيِاًل (.)صُحيح
ر ر
مسلم (110/2) މާނައީ: "އެއީ މުނާފިޤުންގެ ނަމާދެވެ. އޭނާ އިރަށް ބަލަބަލައި އިނދެއެވެ.
ޝައިޠާނާގެ ދެދަޅު ދެމެދަށް އިރު ވަންނަ ހިނދު)އެބަހީ: ހުޅަނގު ފަރާތު އުދަރެހުގައި އިރު
ޖެހޭ ހިނދު(ތެދުވެ އަވަސްއަވަހަށް ހަތަރު ރަކުޢަތް ކޮށްލައެވެ. އަދި އެ ހަތަރު ރަކުޢަތުގައި
ވަރަށް މަދުން ނޫނީ އޭނާ اله އަށް ޒިކުރެއް ނުކުރެއެވެ."
(يَرنقُبُ ال شَّمنسَ(ގެ މާނައަކީ ޒިކުރުކުރުމުގައި ރުކުންތަކެއް ފުރިހަމައެއް ނުކުރާނެއެވެ.
(نَقََر (ގެ މާނައަކީ ނަމާދުގައި ހިތް ހާޒިރެއް ނުކުރާނެއެވެ. ވަރަށް މަދުން ނޫނީ
ޒިކުރެއްނުކުރާނެއެވެ.
ނަމާދުގައި، اله ހަނދުމަކުރުމާ އެކު، ނަމާދުކުރާ މީހުން ތަފާތުވެގެން ވެއެވެ. އެ
ކަން ބިނާވެގެންވަނީ އެ މީހަކަށް އެ ތަކެތި އެނގިފައިވާ މިންވަރާއި، އެ މީހަކަށް اެلهގ
އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތައް އެނގިފައިވާ މިންވަރެއްގެ މައްޗަށެވެ. އަދި އެ މީހެއްގެ ހިތުގައި
އީމާންކަމާއި ޔަޤީންކަން އޮންނަ މިންވަރެއްގެ މައްޗަށެވެ. އެ މީހަކަށް ޢިލްމުވެރިކަމާއި
މަޢުރިފާވެރިކަން ލިބިފައިވާ މިންވަރެއްގެ މައްޗަށް، އެ މީހަކު ނަމާދުގައި ޚުޝޫޢަތްތެރިކަން
ن *
ބޮޑުވެއެވެ. އެކަލާނގެ ވަޙީކުރައްވައިފައިވެއެވެ. ﴿وَُإِنَََّّا ل كََبِريةٌَ إِلََّ علََى ا لَْاشِعيَِْ الَّذِينَ يظَُُّنونَ
15

أَنََُّّمماَُّلقُو رِبَّمِن وَأَنََُّّمن إِلَيِنهراَجِعُونَُ﴾ (سورة البقرة :)٤٦-٤٥ މާނައީ: "އަދި ބިރުވެތިވެ މަޑުމައިތިރިވާ
މީހުންނަށް މެނުވީ، ހަމަކަށަވަރުން ، އެއީ ވަރަށް ބޮޑުކަމެކެވެ. (އެބަހީ: ދަތި އުނދަގޫ ކަމެކެވެ.)
އެއުރެންނީ، އެއުރެންގެ ވެރިރަސްކަލާނގެއާ ބައްދަލުވާނޭ ބަޔަކުކަމާއި، އެކަލާނގެ حضرةއަށް
އެނބުރި رجوعވަނިވި ބަޔަކުކަން ކަށަވަރުކޮށް يقيْކުރާ މީހުންނެވެ."
އަސްމާއުލްޙުސްނާގެ އުޞޫލުތައް ބިނާވެގެން އައިސްފައިވަނީ ނަމާދުކުރާ މީހާ
ނަމާދުގައި ތަކުރާރުކުރާ ކުރުންތަކަށެވެ.
ابن القيم رمحه هلا ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. "އަސްމާއުލްޙުސްނާގެ އުޞޫލުތަކަކީ هާلاއއި
الربއާއި الرمحن އެވެ."
(هلا) تبارك وتعايل ގެ ނަންފުޅު ޒިކުރުކުރަނީ އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން އިލާހަކު
ނުވާކަމަށާއި، ބިރުވެތިވާން ޖެހޭ އެހެން ފަރާތެއް، އަޅުކަންކުރުން ޙައްޤު އަދި އިލާހެއްގެ
ގޮތުގައި ބެލުން އެކަށީގެންވާ ފަރާތެއް ނެތްކަމަށް ހިތުން އިޤުރާރުވަމުންނެވެ. އަދި ހަމައެފަދައިން
ދިރިދެމިވޮޑިގެންވާ، دائمއަށް قائمُވُެވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއަށް ޓަކައި، މޫނުތައް ދެރަވެ
ނިކަމެތިވެ، ހުރިހައި އެއްޗެއް އެކަލާނގެއަށް ތަސްބީޙަކިޔައި، އަދި رمحنُ ވُަންތަ
ރަސްކަލާނގެއަށް (ބިރުވެތިވެ) އަޑުތައް ހިމޭންވާނެއެވެ. ﴿تُُسَبحُِ لَهُ السَّماَوَاتُ السبنَّعُ وَانأَلرن ضُ
وَمَن فيِهِ نَّۚ وَإِن منِ شَينءٍ إِلََّ يُسَبحُِ بَِِمندِهُِ﴾ (سورة اإلسراء٤٤:) މާނައީ:" ހަތް އުޑާއި، ބިމާއި، އެ
ތަންތާނގައި ވާހައި ބަޔަކު، އެކަލާނގެއަށް تسبيحُކިޔަތެވެ. އަދި އެކަލާނގެއަށް محد އާއެކުގައި،
تسبيحނُުކިޔާ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުވެތެވެ. އެހެނެއްކަމަކު، ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް އެ ތަކެތީގެ
تسبيح އެއް ނުވިސްނެއެވެ." ﴿وَُلَهُ مَن فِِ السَّماَوَاتِ وَانأَلرنضِ كُۖلٌّ لَّهُ قَانِتُونَُ﴾ (سورة الروم:)٢٦
މާނައީ: "އަދި އުޑުތަކާއި، ބިމުގައި ވާހައި ބަޔަކު މިލްކުވެގެންވަނީ، އެކަލާނގެއަށެވެ. އެ
"
އެންމެން އެކަލާނގެއަށް ކިޔަމަންވެގެންވެތެވެ. ހަމަ އެ ފަދައިން އެކަލާނގެ އުޑުތަކާއި
16

ބިންތަކާއި އެ ދެމެދުގައި ވާހައި ތަކެއްޗެއް ހެއްދެވިއެވެ. އިންސީންނާއި ޖިންނީ ންނާއި،
ދޫނިސޫފާސޫތްޕާއި ވަޙުޝީ ޖަނަވާރުތަކާއި ސުވަރުގެއާއި ނަރަކަ ހެއްދެވިއެވެ. އަދި ހަމަ އެ
ފަދައިން ރަސޫލުން ފޮނުއްވިއެވެ. ފޮތްތައް ބާވައިލެއްވިއެވެ. ޝަރިޢަތް އެކަށައެޅުއްވިއެވެ. އަދި
އަޅުތަކުންނަށް އަމުރުތަކާއި ނަހީތައް ލާޒިމު ކުރެއްވިއެވެ.
(رب)އަކީ ޢާލަމްތަކުގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ. އެކަލާނގެ ޒާތުފުޅާއިގެން
ޤާއިމުވެވޮޑިގެންވެއެވެ. އެކަލާނގެއަށް ޓަކައި ހުރިހައި އެއްޗެއް ޤާއިމުވެގެންވެއެވެ. ހެޔޮކަމާއި
ނުބައިކަން ޤާއިމުވެގެންވެއެވެ. އެކަލާނގެ ޢަރުޝީގައި އިސްތަވާވެވޮޑިގެން އެކަލާނގެ
މުލްކުގައިވާ ހުރިހައި ކަމެއް ތަދުބީރުކުރައްވައެވެ.
ހުރިހައި ކަމެއްގެ ތަދުބީރު ވަނީ އެކަލާނގެ ކުޅަދުންވަންތަކަމުގެ ދަށުގައެވެ. އެ
ކަންތައްތަކުގެ މަރާސިމުތައް ބާވައިލައްވަނީ އެކަލާނގެ ޙަ ޟުރަތުން މަލާއިކަތުންގެ
އަތްޕުޅުމައްޗަށެވެ. ދެއްވުމާއި، މަނަޢަކުރެއްވުމާއި، ލުއިކުރެއްވުމާއި، އުފުއްލެވުމާއި،
ދިރުއްވުމާއި މަރުގެންނެވުމާއި، ތައުބާލެއްވުމާއި، ޢަޒުލުކުރެއްވުމާއި، ހިއްޕެވުމާއި،
ފެތުރުއްވުމާއި، ޙާލުގައި ޖެހިފައިވާ މީހުންގެ ދަތިކަން ފިލުވައިދެއްވުމާއި، ދުޢާކުރާ މީހުންގެ
ދުޢާ އިޖާބަކުރައްވަނީ އެކަލާނގެ ކަނޑައަޅުއްވައިފައިވާ ތަދުބީރުގެ ތެރެއިންނެވެ. ﴿يَُسنأَلُهُ مَن
فِِ السَّماَوَاتِ وَانأَلرنضِ كُۚ لَّ يَونمٍ هُوَ فِِ شَأننٍُ﴾ (سورة الرمحن:)٢٩ މާނައީ: "އުޑުތަކާއި، ބިމުގައި
ވާހައި ބަޔަކު އެކަލާނގެއަށް އެދި ދަންނަވަތެވެ. ކޮންމެ ހިނދުކޮޅެއްގައިމެ، އެކަލާނގެ
ވޮޑިގެންވަނީ ކަމެއްގައެވެ.)އެބަހީ: ބަޔެއް އަޅުތަކުން عزة ތެރިކުރައްވައި، އަނެއްބައި އަޅުތަކުން
ނިކަމެތި ކުރައްވައި، އެއްބަޔަކަށް رزق ދެއްވައި، އަނެއްބަޔަކު مُروم ކުރައްވަތެވެ.(" އެކަލާނގެ
ދެއްވާ ދެއްވުން މަނަޢަކުރެވޭނެ މީހަކު ނުވެއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ މަނަޢަކުރައްވައިފި މީހަކަށް
އެއްޗެއް ދެވޭނެ މީހަކު ނުވެއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ ކަނޑައަޅުއްވައިފި ޙުކުމެއް ބަދަލުކުރެވޭނެ
މީހަކު ނުވެއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ ކަލިމަފުޅުތައް ބަދަލުކުރެވޭނެ މީހަ ކު ނުވެއެވެ. މަލާއިކަތުންނާއި
17

ޖިބުރީލުގެފާނު އެކަލާނގެ ޙަޟު ރަތަށް ދަތުރުކުރައްވައެވެ. ހެނދުނާއި ހަވީރު އެކަލާނގެ
ޙަޟުރަތަށް ޢަމަލުތައް ހުށަހެޅެއެވެ. އެކަލާނގެ އެ ޢަމަލުތައް މިންވަރުކުރައްވައެވެ. އަދި އެ
ކަނޑައަޅުއްވާ ކަނޑައެއްޅުއްވުމާ އެއް ގޮތަށް ޢަމަލުކުރެވެއެވެ. މަޞާލިޙުތައް
ރައްކާތެރިކުރައްވައެވެ.
(الَّرحْنُ) جل جالله މި ނަންފުޅު ޒިކުރުކުރާ އިރު، އެއީ ވެރި ރަސްކަލާނގެކަމަށް
ހެކިވެއެވެ. އެކަލާނގެއީ އިޙްސާންތެރި އަދި ހުރިހައި ވައްތަރެއްގެ އިޙްސާންތެރިކަން
މިލްކުވެވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ. ހުރިހައި ވައްތަރެއްގެ ނިޢުމަތްތަކަށް ލ ބިކުރައްވައެވެ.
އެކަލާނގެ رمحة އާއި، ދެނެވޮޑިގަތުން ހުރިހައި އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް ތަނަވަސްވެގެންވެއެވެ. ކޮންމެ
މަޚްލޫޤެއްގެ މައްޗަށް އެކަލާނގެ ރަޙުމަތާއި ޢިލްމު ތަނަވަސްވެގެންވެއެވެ. ދިރިހުރި ކޮންމެ
އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް އެކަލާނގެ ނިޢުމަތް ތަނަވަސްވެގެންވެއެވެ. އެކަލާނގެ ޢިލްމުފުޅާ އެއްވަރަށް
ރަޙުމަތް ތަނަވަސްވެގެންވެއެވެ. އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުން އަރުޝި ތަނަވަސް ވެގެންވެއެވެ.
އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުން ޚަލްޤުތަކުން ޚަލްޤުކުރެއްވިއެވެ. އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުން ފޮތްތައް
ބާވައިލެއްވިއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުން ރަސޫލުން ފޮނުއްވިއެވެ. އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުން
ޝަރީޢަތް އެކަށައެޅުއްވިއެވެ. އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުން ސުވަރުގެ ހެއްދެވިއެވެ. އަދި ހަމަ
އެފަދައިން ނަރަކަ ހެއްދެވިއެވެ.
އެކަލާނގެ ކަނޑައަޅުއްވައިފައިވާ އަމުރުފުޅުތަކާއި ނަހީތަކާއި، ކުރައްވައިފައިވާ
ވަޞިއްޔަތްޕުޅުތަކާއި ވަޢުޡާއި އިރުޝަދުފުޅުތައް ވަނީ ތަނަވަސްވެގެންވާ ރަޙުމަތާއި
ނިޢުމަތްތަކުން ފުރިފައެވެ. ރަޙުމަތުން ވަށައިލެވިފައެވެ. އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންނާ ގުޅިފައިވާ
ރަޙުމަތުންނެވެ. އަޅުތަކުން އެކަލާނގެއާ ގުޅުވައިލަދެނީ އަޅުކަމުގެ ޒަރިއްޔާއިންނެވެ. ޚާއްޞަ
ގޮތެއްގައި މިއިސްމުފުޅަށް ބަލައިލުމުން އެކަން ވަރަށް ބޮޑަށް ހާމަވެގެންދެއެވެ. ނަމާދު ކުރާ
މީހާގެ ނަމާދުން ލިބިގެންވާ ރަޙުމަތުން މިކަން އަދި މާބޮޑަށް ހާ މަކޮށްދެއެވެ. އެކަލާނގެއަށް
18

މުނާޖާ ދަންނަވައި، އަޅުވެތިވާ މީހުންނަށެވެ. އަދި އެނޫން މީހުންނަށް އެކަލާނގެ
މަނާކުރައްވައެވެ. އެކަލާނގެ އަށް ހިތް ހާޒިރުކޮށް ކުރިމަތިލާ މީހުންނާއި އެނޫން މީހުން ތަފާތު
2"
ވެގެންވެއެވެ. މި ހުރިހައި ކަމެއް މެދުވެރިވަނީ އެކަލާނގެ ރަޙުމަތުންނެވެ.
ނަމާދުގެ ޒިކުރުތަކުގައި އެކަލާނގެ ރިވެތިވެގެންވާ އިސްމުފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން އެތައް
އިސްމުފުޅުތަކެއް ހިމެނިފައިވެއެވެ. ނަމާދުގައި މި އިސްމުފުޅުތަކުގެ މާނަ ހިތަށް ގެނެސްގަތުމަކީ،
ނަމާދުގެ ތެރެއަށް އިތުރަށް ވަދެވިގެންދާ ކަމެކެވެ. ވާސްވަސްތަކުން ސިކުނޑި
ދުރުހެލިކޮށްދޭކަމެކެވެ.
ނަމާދު ފުރިހަމަވެގެންދަނީ މި އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތައް ހިމެނިގެންނެވެ.
އެކަލާނގެ އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތަކުގެ ރޫޙާއި ސިއްރުތައް، ނަމާދު ފެށިގެން ނިމެންދެން
ހަނދާނުގައި ބަހައްޓާން ޖެހެއެވެ. ސަބަބަކީ ނަމާދުކުރުމަށް އަމުރު ކުރައްވައިފައިވަނީ،
3"
އެކަލާނގެ އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތައް ހަނދާން ކުރުމަށެވެ.
މި ފޮތުގައި ކުރުގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައިމިވަނީ ނަމާދުގެ ދުޢާތަކުގެ ތެރޭގައި
ފައުޅުކޮށާއި ވަންހަނާ ގޮތެއްގައި ބަޔާންވެފައިވާ އެކަލާނގެ އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތަކުގެ
މާނައެވެ. ޢާންމު މުސްލިމު މީހާ، އެމީހާގެ ނަމާދު ތަކުބީރުން ފެށިގެން ސަލާމްދިނުމާ ހަމައަށް
ވަނީ މި އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތައް ދަސްކޮށްފައެވެ. އަދި ހަމަ އެ ފަދައިން މި
އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތައް ހިތަށް ގެނެސްގަތުމުން އެ ކަމުގެ ހެޔޮ އަސަރުތައް ހިތަށް
ކުރެއެވެ. އެ މީހާގެ ސުލޫކަށް އަސަރުކުރެއެވެ. ޢަމަލީ ގޮތުން ނަމާދަށް އެ ކަމުގެ
އަސަރުކުރެއެވެ.
2 كتاب الصالة لَبن القيم (ص143/142)
3 كتاب الواعق املرسلة فِ الرد على اجلمهية واملعطلة، لَبن القيم (911/3)
19

عبدُالكرمُيبنُعوضُالسلمي
(هلا)
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައިވާ ފަދައިންނެވެ. ﴿إُِنَّنِِ أَنََ ا لَُِّ لََ إِلََٰهَ إِلََّ أَنََ فَاعنبندُنِِ وَأَقمِِ
ال صاََّلةَ لِذِنكرِيُ﴾ (سورة طه)١٤ މާނައީ:"އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ ހަނދުމަކުރެއްވުމަށްޓަކައި ،
ނަމާދު قائم ކުރައްވާށެވެ!"
20

މާނަ: "އަޅުކަން ވެވޭ އިލާހަކީ، އެ އިލާހެއްގެ ކިބައިގައިވާ ފުރިހަމަކަމާއި، މަތިވެރިކަމާއި،
ރީތިކަމާއި އަދި މާތްކަމުގެ ސިފަތަކުގެ ސަބަބުން އަޅުކަން ވެވޭ ފަރާތެވެ."
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
1. ޙަރަމްބަން ތަކުބީރުގައި އަދި ހުރިހައި ތަކުބީރެއްގައި (هلا أنكَبُ)
2. ا إِلسنتِفنتاَحُ)سبنُحَانكََ اللَّهُمَّوَِبَِمندِكَ وَتَباَركََ انسكَُ)
3. ا إِلسنتِعاَذَةُ (أَعُوذُ بِهِل منَِ الشَّ يطَن انِ الَّرجِيمِ)
4. ބިސްމީގައި (بِسنمِ هِلا الَّرنمَحنِ الَّرِحيمِ)
5. ސޫރަތުލް ފާތިޙާގައި (الن نحَمدُ لَِِِّ)
6. ރުކޫޢިން ތެދުވާއިރު (سَعَِ هُلا لِمَ ن مَِحدَ هُ(
7. އައްތިޙްޔާތުގައި (الَّتحِياَّتُ لَِِِّ) (وَرنمَحةَُ هِلا) (أَنشهَدُ أَ ن لََّ إِلَهَ إِلََّ هُلا)
8. ސަލާމްދޭ އިރު (الساََّلمُعلََين كُمن وَرَحنمةَُهِلاوَبركَََاتُهُ)
ހިތަށް ކުރާ އަ ސަ ރު:
މާތް اެلهގ މަތިވެރިކަމާއި ޖަލާލުވަންތަކަމުގެ އިޙްސާސް އަބަދުމެ ހިތުގައި އުފެއްދުމުގެ
ސަބަބުން، ހިތުގައި ހައިބަވަންތަކަން (الهއަށް ޓަކައި ބިރުވެތިވުމާއި އިޙުތިރާމުކުރުން)
އިތުރުވެއެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
މުސްލިމު އަޅާގެ ދުންޔަވީ ޙަޔާތުގެ ހުރިހައިކަމެއްގަ އި އެކަލާނގެއަށް އަޅުވެތިވުން
ޙަޤީޤަތަކަށްވެއެވެ.
21

(ا إِللَهُ)
މާތް اله ވަޙީ ކުރައްވައިފައިވާފަދައިންނެވެ. ﴿وَُماَ أُمُرِوا إِلََّ لَيِعنبدُُوا إِلَََٰاً وَاحِدًاۖ لََّ إِلََٰهَ
إِلََّ هُوَۚ سبنُحاَنَهُ عَماَّ ينشُرِكُونَُ﴾(سُورة التوبة:)٣١ މާނައީ:"(ނަމަވެސް) އެއްކައުވަންތަ إلهއُަށް،
އަޅުކަން ކުޅައުމަށް މެނުވީ އެއުރެންނަށް أمرُކުރައްވާފައި ނުވެތެވެ. އެކަލާނގެ މެނުވީ إله އަކު
ނުވެތެވެ. އެއުރެން އެ شريك ކުރާ ތަކެތިން، އެކަލާނގެ ހުސްطاهر ވެ ވޮޑިގެންވެތެވެ."
މާނަ : އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އަޅުކަން ކުރުން ޙައްޤުވެގެންވާ އެހެން އެއްވެސް ފަރާތެއް ނުވެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
1. ا إِلسنتِفنتاَحُ (سبنُحاَنكََ اللَّهُمَّ وَِبَِمندِكَ وَتَباَركََ انسكَُ وَتَعاَىَل جدَُّكَ وَلََ إِلَهَ غَرينكَُ)
2. އައްތިޙްޔާތުގައި (أَنشهَدُ أَن لََّ إِلَهَ إِلََّ هُلا، وَأَنشهَدُ أَ نَّ محَُمدًَّا عَبندُهُوَرَسُولُهُ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
މާތް هلا تعالي އަށް އޮންނަ ލ ތްބާއި ޝައުޤުވެރިކަން އިތުރުވުއެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު:
اله
މާތް ގެ އަމުރުފުޅުތަކަށް ކިޔަމަންތެރިކަމާއި ބ ލެނބުން އިތުރުވެއެވެ.
(ال كَبيُُِ)
މާތް اله ވަޙީ ކުރައްވައިފައިވައިފައިވެއެވެ. ﴿وَُأَ نَّ ا لََِّ هُوَ النعلَُّيِ الن كَبِرُُي﴾)سورة احلج:
(٦٢ މާނައީ:"އަދި ހަމަކަށަވަރުން، ا لَُِّއީ، އެންމެމަތިވެރި، އެންމެعظمةُތެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ."
22

މާނަ: އެންމެ މަތިވެރި އަދި ބާރުވެރިކަމުގެ ގޮތުން އެންމެ ބާރުވެރިކަން ބޮޑު، މަތިވެރި ފަރާތަކީ
اެلهއވެ. އެކަލާނގެ މަތިވެރިވަންތަކަމާއި ޢަޡަމަތުގެ ކުރިމަތީގައި އެހެން އެއްޗެއްސަކީ ކުދިކުދި
އެއްޗެއްސެވެ. އެކަލާނގެއަށް ވުރެ ވަކިން (ގަދަފަދަވަންތަކަމާއި މަތިވެރިކަން) ބޮޑު ފަރާތެއް
ނުވެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
1. ޙަރަމްބަން ތަކުބީރުގައި އަދި ހުރިހައި ތަކުބީރެއްގައި (هلا أَ نكَبُ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
ނަމާދަށް އޮންނަ ޝައުޤުވެރިކަމާއި، ފަރުވާތެރިކަން އިތުރުވެއެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
ތަވާޟުޢުވެރިކަން އިތުރުވުމާއި ބޮޑާކަމުން ދުރުހެލިވުމެވެ.
(السَّمِيعُ)
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައިވައިފައި ވެއެވެ. ﴿وَُهُوَ السَّمِيعُ النعلَيِمُُُ﴾ (سُورة البقرة:)١٣٧
މާނައީ: "އެކަލާނގެއީ، މޮޅަށް އައްސަވައިވޮޑިގެންވާ، މޮޅަށް ދެނެވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ."
މާނަ : ބޭނުންތަކާއި ވާހަކަދައްކާ ބަހުރުވައާއި ބޭނުންތައް ތަފާތުވީކަމުގައި ވިޔަސް އެއީ ހުރިހައި
އެއްޗެއްގެ އަޑު ވެސް އައްސަވައި ވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
ا إِلسنتِعاَذَةُ (أَعُوذُ بِهِل السَّمِي النعلَيِ منَِ الشَّ يطَن انِ الَّرجِيمِ)
عِ مِ
23

ރުކޫޢިން ތެދުވާއިރު (سَعَِ هلا لِمَنن حَمِدَهُ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަ ރު:
ނަމާދުގައި ކިޔާ ކޮންމެ އެއްޗެއް މާތް اله އަޑުއައްސަވައިވޮޑިގެންވާކަމުގެ
އިޙްސާސްކުރެވުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު:
އެކަލާނގެ ރުހިވޮޑިނުގަންނަވާ ކަންކަމުން ދޫރައްކާތެރިކުރުމާއި، ގިނަގިނައިން
ދުޢާކުރުމެވެ.
)الْعلَيِم)
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿وَُهُوَ السَّمِيعُ النعلَيِمُُُُ﴾ (سُُورة البقرة:)١٣٧ މާނައީ:
"އެކަލާނގެއީ، މޮޅަށް އައްސަވައިވޮޑިގެންވާ، މޮޅަށް ދެނެވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ."
މާނަ : އެކަލާނގެ ހުރިހައި ކަމެއް ދެނެވޮޑިގެންވެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
ا إِلسنتِعاَذَةُ (أَعُوذُ بِهِل السَّمِي عِ النعلَيِ منَِ الشَّ يطَن انِ الَّرجِيمِ)
مِ
ހިތަށް ކުރާ އަ ސަ ރު :
ނަމާދުގައި މާތް الهއަށް މުނާޖާދެންނެވުން ފިޔައި، އެހެން ކަމަކަށް ހުސްނުވުމެވެ.
ނަމާދުކުރާ މީހާ އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތަކަށް އެނބުރޭ ނަމަ، އެކަލާނގެ އެ ކަން
ދެނެވޮޑިގެންވާނެކަން އެނގުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު:
ސިއްރާއި ފައުޅުގައި މާތް اله މުރާޤަބާކުރުމެވެ.
24

(الَرب)
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿اُ نحَلمندُ لَِِِّ رَبِ النعاَلَمِيَُْ﴾(سُورة الفاحتة:)٢ މާނައީ:
"محد ހުރީ، عامل ތަކުގެ ވެރި ا لَِّ އަށެވެ."
މާނަ : އެކަލާނގެ ނިޢުމަތުގެ ޒަރީ ޢާއިން އަޅުތަކުން ތަރުބިޔަތުކުރައްވައި، އެ މީހުންގެ
ކަންކަން ތަދުބީރުކުރައްވައެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
1. ފާތިޙާގައި)الننحَمدُ لَِِِّ رَ بِالنعاَلَميَِْ)
2. ރުކޫޢުގައި (سبنُحاَنَ رَبَِ النعظَيِمِ)
3. ރުކޫޢުން ތެދުވާ ހިނދު (رَبَّ ناَ وَلَكَ الننحَمدُ)
4. ސަޖިދައިގައި (سبنُحاَنَ رَبَِ انأَلنعلَي)
5. ދެސަޖިދަ ދެމެދު އިނުމުގައި (رَ بِ انغفرِنيِل....)
ހިތަށް ކުރާ އަ ސަ ރު:
ނަމާދުކުރާ މީހާ އޭނާގެ ވެރި ރައްބު ފިޔަވައި އެހެން ފަ ރާތެއްގެ އެހީތެރިކަމާއި މަދަދަށް
ބޭނުންނުވާކަން ދަތުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު:
އޭނާގެ ހުރިހައި ބޭނުމެއްގައި އެކަލާނގެއަށް ރުޖޫޢަވުމެވެ.
25

(الَّرحَْْنُ، الَّرِحيمُ (
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿وَُإِلَََُٰكُمن إِلََٰهٌ وَاحِدٌۖ لََّ إِلََٰهَ إِلََّ هُوَ الَّرنَٰمَحنُ الَّرِحيمُُ﴾
(سورة البقرة:)١٦٣ މާނައީ : "އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ ކަލާނގެއީ، އެއްކައުވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ.
އެކަލާނގެ މެނުވީ إلهއަކު ނުވެއެވެ. އެއީ رمحنވަންތަ رحيمވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ."
މާނަ : (الَّرنمَحنُ) އަޅުތަކުންގެ މައްޗަށް އެންމެ ތަނަވަސް ރަޙުމަތުގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ.
މާނަ : (الَّرِحيمُ) ޚާއްޞަކޮށް މުއުމިނު އަޅުތަކުންގެ މައްޗަށް އެންމެ އ ގާވަންތަ ވެރި
ރަސްކަލާނގެއެވެ. ހުރިހައި ރަޙުމަތެއްގެ މަޞްދަރަކީ އެކަލާނގެއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ
ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތަކުން ރަޙުމަތަކަށް ނޭދެވޭނެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
1. الَنبسنملََةُ (ބިސްމީގައި) (بِسنمِ هِلا الَّرنمَحنِ الَّرِحيمِ)
2. ދެސަޖިދަ ދެމެދު: (رَ بِ انغفرِنيِل وَارننحَ منِِ)
3. النفَاتحِةَ (ފާތިޙާ ގައި) (الَّرنمَحنِ الَّرِحيمِ)
4. الَّتحِياَّتُ (އައްތިޙްޔާތު ގައި) (الساََّلمُعلََينكَأَُّ يهَا الَّنبُِّوَرَحنمةَُهِلاوَبركَََاتُهُ)
ހިތަށް ކުރާ އަ ސަ ރު:
އެކަލާނގެ رمحة، ހުރިހައި އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް ތަނަވަސްވެގެންވާ ރަސްކަލާނގެއަށް
އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އުންމީދާ އެކު ސަނާ ދެންނެވުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
އެހެން މީހުންނާ މެދު ރަޙުމަތުގެ ސިފަ ތިމާގެ ހިތުގައި އަށަގަތުމެވެ.
26

(ماَلِك الْملْكُِ)
މާތް اله ވަޙީ ކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿مُاَلكِِ يَونمِ الدِي نُِ﴾(سُُورة الفاحتة)٤: މާނައީ:
"قيامة ދުވަހުގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ."
މާނަ : "ހުރިހައި އެއްޗެއްގެ ޙަޤީޤީ ވެރި ރަސްކަލާނގެއެވެ. އަދި އެ ތަކެތި
ތަޞައްރަފުކުރައްވާ ފަރާތެވެ."
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަ ން :
الفَاتِحَة (ފާތިޙާގައި) (ماَلكِِ يَونمِ الدِي نِ)
ހިތަށް ކުރާ އަ ސަ ރު:
މާތް اله މަތިވެރިކުރުމެވެ. އަދި އެކަލާނގެ ހައިބަވަންތަކަމުގެ ޝުޢޫރު ހިތަށް
ވެރިވުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
އެކަލާނގެ ރަސްވަންތަކަމަށް އިޢުތިރާފުވެ، ދުޢާދެންނެވުމެވެ.
(اَلْعظَْيِمُ(
މާތް اله ވަޙީ ކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿وَُهُوَ النعلَُّيِ النعظَيِمُُ﴾ (سورة البقرة:)٢٥٥ މާނައީ:
"އަދި، އެކަލާނގެއީ، އެންމެ މަތިވެރި އެންމެ މާތް ރަސްކަލާނގެއެވެ."
27

މާނަ : "ހަމައެކަނި އެކަލާނގެ މަތިވެރި ކުރުމެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނُޭތަންތަން:
الركُُّوعُ (ރުކޫޢުގައި) (سبنُحاَنَ رَبَِ النعظَيِمِ)
ހިތަށް ކުރާ އަ ސަ ރު :
ހަމައެކަނި އެކަލާނގެ މާތްކޮށް މަތިވެރިކުރުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
މާތް اެلهގ ޝިޢާރުތައް މަތިވެރިކޮށް، ފާފަތަކުން ދުރުހެލިވުމެވެ.
(اَلَْْعلَْي)
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿سَُبحِِ اسنمَرَِبكَ انأَلنعلَىُ﴾(سُورة األعلى:)١ މާނައީ:"
ކަލޭގެފާނުގެ ވެރި، އެންމެ މަތިވެރި ރަސްކަލާނގެ اسمُފުޅުން ކަލޭގެފާނު تسبيح ވިދާޅުވާށެވެ!"
މާނަ ": ހުރިހައި އެއްޗަކަށް ވުރެ މަތިވެރިފަރާތަކީ މާތް الهކަމާއި، އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން
ތަކެއްޗަކީ އެއްވެސް އަގެއް ހުރި އެއްޗެއް ނޫންކަމާއި، އެކަލާނގެއަށް ވުރެ މަތިވެރި ފަރާތެއް
ނެތްކަމެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަ ންތަން :
السُّجُودُُ (ސަޖިދައިގައި) (سبنُحاَنَ رَبَِ انأَلنعلَي)
28

ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
މާތް اެلهގ މަތިވެރިކަމާއި ހައިބަވަންތަކަމުގެ ކުރިމަތީގައި ތިމާގެ ބަލިކަށިކަމާއި
ނިކަމެތިކަން އިޙްސާސްވުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
ތިމާގެ ނިކަމެތިކަން ހާމަކުރުމާއި، މާތް الهއަށް ކުއްތަންވުމާއި އެކަލާނގެ ލ ބި ހ ދުމަށް
މަސައްކަތްކުރުމެވެ.
(اَلْغفَْورُ(
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿وَُهُوَ النغَفُورُ الَّرِحيمُُُ﴾ (سُورة يونس:)١٠٧
މާނައީ:"އެކަލާނގެއީ، ގިނަގިނައިން ފާފަފުއްސަވާ رحيم ވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ."
މާނަ : "އެއްވެސް ހައްދެއްނެތް މިންވަރަށް މާތް اެلهގ އަޅުތަކުން ގެ ފާފަފުއްސަވައިދެއްވައެވެ.
އެ މީހުންގެ ފާފަފުއްސަވައިދެއްވަނީ ހަމައެކަނި އެކަލާނގެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަ ންތަން :
ދެސަޖިދަ ދެމެދު: (رَ بِ انغفرِنيِل وَارننحَ منِِ، وَاهندِنِِ وَعاَفنِِِوَارنزقُننِِ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
ފާފަފުއްސަވައިދެއްވުން މިލްކުވެގެންވާ ފަރާތްކަމުގައިވާ هلا سبنُحاَنَ ه وَتَعاَيلގެ
ޙަޟުރަތުގައި ފާފަފުއްސަވައިދެއްވުން އެދި ދެންނެވުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
ފާފަފުއްސަވައިދެއްވުން އެދި މާތް اެلهގ ޙަޟުރަތުގައި ދެންނެވުމެވެ.
29

(اَلْْ باَّرُ)
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައި ވެއެވެ. ﴿اُلَنعزِيزُ ا نجَلباَُّر النمتُكََبُِۚ سبنُحاَنَ ا لَِِّ عَماَّ ينشُرِكُونَُُ﴾
(سورة احلشر:)٢٣ މާނައީ: "عزيزُވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ. جبارވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ. عظمة
ތެރިވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ . އެއުރެން شريكކުރާ ތަކެތީން ا لَِّ
ހުސްطاهرވަންތަވެވޮޑިގެންވެތެވެ."
މާނަ : "އެކަލާނގެއީ އަޅުތަކުންގެ ޙާލު އިޞްލާޙުކުރައްވާ، އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންގެ ތެރެއިން
ބަލިކަށި މީހުންގެ ޙާލަތު ހެޔޮ ޙާލަތަކަށް ބަދަލުކޮށްދެއްވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
ދެސަޖިދަ ދެމެދު: (رَ بِ انغفرِنيِلوَارنمحنَنِِ، وَاهندِنِِ وَعاَف نِِِوَارنزقُننِِ، وَاجنبنُنِِ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
ނަމާދުކުރާ މީހާގެ ޙާލަތު އިޞްލާޙުކޮށްދެއްވުމަށް މާތް اެلهގ ޙަޟުރަތުގައި
އެދުމާއި، އުނިކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްދެއްވުމަށް އެދުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
އުނިކަންކަން ފިލުއްވައިދެއްވުމަށް މާތް اެلهގ ޙަޟުރަތުގައި އެދުމެވެ.
30

(اَلَْْمِيدُْ)
މާތް اله ވަޙީ ކުރައްވައިފައިވައިފައިވެއެވެ. ﴿وَُهُوَ الَنويُِّل ا نحَلمِيدُُ﴾(سُُورة الشوري:)٢٨
މާނައީ:"އަދި އެކަލާނގެއީ، ގިނަގިނައިން محد ލިބިވޮޑިގެންވާ، އެހީތެރިވަންތަ
ރަސްކަލާނގެއެވެ."
މާނަ ": މާތް الهއީ އެކަލާނގެ ޒާތުފުޅާއި، އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތަކަށް ޙަމްދުލިބިވޮޑިގެންވާ،
އަދި ބަސްފުޅުތަކާއި ޢަމަލުފުޅުތަކަށް ޙަމްދު ލިބިވޮޑިގަތުން ޙައްޤުވެގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަންތަން:
1. ا إِلسنتِفنتاَحُ (އިސްތިފްތާޙު)(سبنُحاَنكََ اللَُّهمَّوَِبنحَمدِكَ وَتَباَركََ انسكَُ (
2. الفَاحَِتة (ފާތިޙާ) (الننحَمدُ لَِِِّ رَ بِالنعاَلَمِيَْ(
3. ا إِلعنتِدَا لُ (އިޢުތިދާލު) (رَبَّناَ وَلَكَ الننحَمدُ)
4. الَّتحِياَّتُ(އައްތިޙްޔާތު) (إِنكََّ حَمِيدٌ مَجِيدٌ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
އެކަލާނގެ ޖަލާލުވަންތަކަމާއި، ކަމާލުވަންތަކަމާއި، ހައިބަވަންތަކަމުގެ ޝުޢޫރު ހިތަށް
ވެރިވެއެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
ގިނަގިނައިން މާތް الهއަށް ޙަމްދު ޘަނާ ދެންނެވުމެވެ.
31

(اَلْمَجِيدُْ)
މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައި ވެއެވެُ. ﴿إُُِنَّهُ مَحيِدٌ مََِّّيدٌُُ﴾ (سُُُورة هود)٧٣ މާނައީ :
"ހަމަކަށަވަރުން، އެކަލާނގެއީ محد ލިބިވޮޑިގެންވާ، މާތް، ދީލަތިވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ."
މާނަ : "މާތް اެلهގ ސިފަފުޅުތަކުގެ ތަނަވަސްކަމާއި، ސިފަފުޅުތަކުގެ ގިނަކަމާއި
މަތިވެރިވަންތަކަމެކެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަ ންތަން :
التحيات (އައްތިޙްޔާތު) (إِنكََّ حَمِيدٌ مَجِيدٌ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
އެކަލާނގެ ހައިބަވަންތަކަމާއި މަތިވެރިކަން އިތުރުވުމާއި، ކުޅަދުންވަންތަކަމާއި،
ޢިއްޒަތްވަންތަކަމާއި، ބާރުވެރިކަމުގެ ފުރިހަމަކަން ހިތުގައި އިތުރުވެ އެ ކަމަށް
އިޢުތިރާފުވުމެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
މާތް الهއަށް ޓަކައި އުފާކުރުމާއި، ދުލުން ޒިކުރުކުރުން އިތުރުވެގެން ދިއުމެވެ.
(السلَََّمُ (
މާތް اله ވަޙީ ކުރައްވައިފައި ވެއެވެُ. ﴿هُُوَ ا لَُِّ الَّذِي لََ إِلََٰهَ إِلََّ هُوَ النملَِكُ النقُدُّوسُ
الساََّلمُُ﴾(سُورة احلشر:)٢٣ މާނައީ : "އެކަލާނގެއީ، ا لَِّއެވެ. އެކަލާނގެއީ، އެކަލާނގެ ފިޔަވައި
حقވެގެން އަޅުކަމެވެވޭ إلهއަކު ނުވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ. ރަސްވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ.
طاهرވަންތަ ރަސްކަލާނގެއެވެ. ހުރިހައި އުނިކަމަކުން ހުސްދުރުވެވޮޑިގެންވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ."
32

މާނަ ": މާތް الهއީ ހުރިހައި އުނިކަމަކުން ހުސްދުރުވެވޮޑިގެންވާ، އަދި އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންނަށް
ލިބޭ ގެއްލުންތަކުން ދުރުކުރައްވާ ރަސްކަލާނގެއެވެ.
ނަމާދުގައި އިސްމުފުޅު ހިމެނޭ ތަ ންތަން :
1. الَّتحِياَّتُ (އައްތިޙްޔާތު) (الساََّلمُعلََينكَأَُّ يهَا الَّنبُِّوََرحنمةَُهِلاوَبركَََاتُهُ، الساََّلمُعلََينناَ وَعلََى
عبِاَدِ هِلا ال صاَّلِحِيَْ(
2. الَّتسنليِمُ (ސަލާމް ދިނުމުގައި) (الساََّلمُعلََين كُمن وَرَحنمةَُهِلاوَبركَََاتُهُ)
ހިތަށް ކުރާ އަސަރު :
މާތް اެلهގ ބެލެހެއްޓެވުންތެރިކަމާ އި ރައްކާތެރިކަމާއި، އަމާންކަން ލިބިގެންވާކަމުގެ
ހިތްހަމަޖެހުމުގެ ޝުޢޫރު ހިތަށް ވެރިވެއެވެ.
ސުލޫކަށް ކުރާ އަސަރު :
އެހެން މީހުންނަށް ލ ތްބާއި ރައްކާތެރިކަން ފެތުރުމެވެ.
33

އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ވުޒާރާ

ދިވެހިރާއްޖެ

١٤٤٧

2025